

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobkyně: **P. G.**, zast. advokátem JUDr. Petrem Práglem, se sídlem AK Dlouhá 5, Ústí nad Labem, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 6. 6. 2005, č. j. 14 Az 76/2005 – 15,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 6. 6. 2005, č. j. 14 Az 76/2005 – 15 **se z r u š u j e** a věc se mu **v r a c í** k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně (dále stěžovatelka) kasační stížností napadá výše označené usnesení, kterým byla odmítnuta její žaloba podaná proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 3. 2005, č. j. OAM-93/VL-07-P17-2005, kterým jí nebyl udělen azyl podle ust. § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů a zároveň bylo rozhodnuto, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu ust. § 91 citovaného zákona. Stěžovatelka důvody podání kasační stížnosti spatřuje v ust. § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.); uvádí, že krajský soud nesprávně posoudil žalobu jí podanou s tím, že neobsahuje žalobní body podle ust. § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Závěr soudu považuje stěžovatelka za předčasný, protože krajský soud zcela ignoroval požadavek na ustanovení zástupce z důvodu uvedeného v § 35 odst. 7 s. ř. s., jakož i požadavek na tlumočníka, protože stěžovatelka neovládá český jazyk. Soud odmítl návrh stěžovatelky podle ust. § 46 písm. a) s. ř. s., aniž však stěžovatelce doručil výzvu, ve které by jí uložil vady podání odstranit;

přítom ani nerozhodl o potřebě ustanovení zástupce, o kterého stěžovatelka žádala. Stěžovatelka je přesvědčena, že krajský soud jí nepřiznal právo na spravedlivý proces, když návrh odmítl, aniž pro takový postup byly přesvědčivé důvody. Stěžovatelka požaduje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc tomuto soudu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem v mezích uplatněných důvodů a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Žalobou podanou dne 11. 4. 2005 stěžovatelka napadla výše označené rozhodnutí žalovaného v rozsahu výroku o neudělení azylu podle § 12, § 13 a § 14 zákona o azylu. V žalobě požadovala zrušení uvedeného rozhodnutí žalovaného, uvedla, že nezákonnost rozhodnutí shledává v tom, že správní orgán nedostatečně zjistil skutkový stav věci, čímž porušil ust. § 3 a § 32 zák. č. 71/1967 Sb., správního řádu, dále v tom že správní orgán si obstaral důkazy, které byly neúplné. Tyto rovněž nesprávně a bez jejich vzájemných souvislostí vyhodnotil, čímž porušil § 32 odst. 1 a § 34 odst. 1 správního řádu. V návrhu požádala o zrušení označeného rozhodnutí, současně požádala o ustanovení advokáta a bylo jí přiznáno osvobození od soudních poplatků, neboť špatně ovládá český jazyk.

Krajský soud dospěl k závěru, že žalobu nelze projednat, neboť žaloba neobsahuje žádné žalobní body, z nichž by bylo patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce rozhodnutí žalovaného za nezákonné. Krajský soud uvedl, že žaloba žádný žalobní bod dle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. neobsahuje, nejsou splněny podmínky řízení, proto soudu nezbylo než žalobu odmítnout.

Nejvyšší správní soud považuje za vhodné předeslat, že není jeho úkolem znovu komplexně posuzovat otázku, zda stěžovatelce měl či neměl být žalovaným azyl přiznán, nýbrž má posoudit, zda předchozí řízení trpělo vadami spadajícími pod vymezení v § 103 odst. 1 s. ř. s. tvrzenými v kasační stížnosti, popřípadě některými dalšími vadami, k jejichž přezkumu je Nejvyšší správní soud povolán v řízení zahájeném platně podanou kasační stížností z úřední povinnosti.

Úkolem Nejvyššího správního soudu je přezkoumat, za krajský soud postupoval v souladu se zákonem, odmítl-li opravný prostředek projednat. Přezkum Nejvyššího správního soudu tak směřuje k otázce, zda intenzita nedostatků stěžovatelčina opravného prostředku dosáhla té míry, při níž je veřejný zájem na co nejširším přístupu ke spravedlnosti převážen zájmem na efektivním fungování této spravedlnosti, jež je podmíněno také nepřetížeností soudů meritorním přezkoumáváním podání, u nichž například není patrné, proti čemu směřují, tedy z jakého zákonného důvodu se spravedlnosti dovolávají. Při takto nastolené otázce nezbylo Nejvyššímu správnímu soudu než rozhodnout, že ve světle příslušných ustanovení soudního řádu správního posuzované stěžovatelčino podání této intenzity nedosáhlo.

Nejvyšší správní soud se s postupem krajského soudu neztotožňuje. Není sporu o tom, že řízení ve správním soudnictví je plně ovládáno zásadou dispoziční a je na žalobci, zda proti rozhodnutí správního orgánu jímž se zakládají, mění ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, podá žalobu u soudu či nikoliv. Je pouze na žalobci, aby v případě, kdy se bude domáhat ochrany svých práv žalobou u soudu, v této žalobě jasně vymezil, které výroky správního rozhodnutí napadá a v žalobních bodech pak specifikoval, z jakých

skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné (§ 71 s. ř. s.).

Podle přesvědčení Nejvyššího správního soudu – a ve shodě s konstantní judikaturou Ústavního soudu (viz např. nález sp. zn. II. ÚS 738/2000) - je nutno vycházet především ze skutečnosti, že smyslem procesních podmínek řízení obecně je snížení entropie (neurčitosti) při uplatňování práv, resp. pravomocí, časové omezení stavu nejistoty v právních vztazích a urychlení procesu rozhodování s cílem reálného dosažení zamýšlených cílů. Stanovení těchto podmínek proto musí být provedeno transparentně, srozumitelně a předvídatelným způsobem a nesmí být zejména zneužíváno k tomu, aby v praxi docházelo k *denegatio iustitiae* (odepření spravedlnosti).

V důsledku přísně dispoziční zásady v řízení o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu musí žaloba obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce či žalobkyně napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Pokud žaloba žádný žalobní bod neobsahuje, může být tento nedostatek podmínek řízení odstraněn, a to ve lhůtě pro podání žaloby, jak vyplývá z citovaného ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. V souzené věci je však zřejmé, že posuzované stěžovatelčino podání žalobní bod a tvrzený rozpor napadeného rozhodnutí Ministerstva vnitra se zákonem obsahovalo, byť je nutno připustit, že tak stěžovatelka neučinila zcela pregnantně.

Nejvyšší správní soud nepolemizuje o tom, že žaloba musí kromě obecných náležitostí podání (§ 37 odst. 2 a 3 s. ř. s.) obsahovat nejen tvrzení o tom, že žalobce byl zkrácen na svých právech, ale i specifikaci toho, jakými porušeními zákona v napadeném rozhodnutí byl žalobce na svých právech zkrácen, tedy uvedení důvodů, v čem žalobce spatřuje nezákonnost rozhodnutí správního orgánu /§ 71 odst. 1 písm. a) a ž f) s. ř. s./ . Možnost napadení pravomocného správního rozhodnutí a zejména možnost jeho zrušení soudem je bezesporu určitým zásahem do principu právní jistoty; proto zákon stanoví, že žalobu je možno podat v poměrně krátké lhůtě podle ust. § 72 odst. 1 s. ř. s., ale i to, že jen v této lhůtě je možno žalobu rozšířit, tedy i uvádět další žalobní důvody (§ 72 odst. 3 a 4 s. ř. s.) Doplnění žaloby je možno ve lhůtě stanovené předsedou senátu ve smyslu ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. provést pouze na žalobní body již uplatněné. Podle uvedeného § 71 s. ř. s. jistě nestačí podat v dané lhůtě soudu jakékoli podání označené jako žaloba, či obdobně, nýbrž je třeba podat v této lhůtě takové podání, jež může soud jako žalobu skutečně posoudit. Není ani dána zákonná povinnost soudu v případech absolutní absence tvrzení vždy vyzývat žalobce či žalobkyni k odstranění těchto vad ve smyslu ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť takto široce pojmávaná povinnost soudu by zjevně odporovala zmíněné zásadě dispoziční a rovněž zásadě koncentrace řízení, v souladu s nimiž je tento typ řízení koncipován. V projednávané věci však nelze konstatovat absolutní absenci tvrzení. Žaloba obsahovala specifikaci napadeného rozhodnutí, označení žalovaného, řádnou identifikaci žalobce jakož i to, co bylo ve správním řízení porušeno a čeho se domáhá. Měl-li krajský soud za to, že žalobu tak, jak byla podána nelze projednat, měl postupovat dle § 37 odst. 5 s. ř. s. a stěžovatelku vyzvat k doplnění stran v žalobě tvrzených skutečností. Takovému doplnění žaloby a odstranění jejich nedostatků stran skutečností a tvrzení v žalobě již specifikovaných, přitom nebránila lhůta stanovená v ust. § 71 odst. 2 s. ř. s.

Při shrnutí výše uvedených skutečností dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že krajský soud pochybil, odmítl-li žalobu, aniž se předně vypořádal s žádostí stěžovatelky o ustanovení zástupce. Rovněž tak postupoval v rozporu s ust. § 37 odst. 5 s. ř. s., nevyzval-li

stěžovatelku k odstranění vad žaloby, dospěl-li k závěru, že žaloba rozsah přezkumné činnosti nevymezila a žaloba byla neprojednatelná.

Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, kterým byl odmítnut návrh stěžovatelky, je nezákonné, a proto podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. napadené usnesení krajského soudu zrušil a věc vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne soud prvního stupně ve svém novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.)

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 14. března 2006

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu